

FOTO: LINA IKSE

DEN AVVIKANDE MENINGEN

Ni ska eller har just sett klassrumsföreläsningen "Den avvikande meningen". Förberedelse eller efterarbete är inte nödvändigt. Föreläsningen står för sig själv. Vi tror dock att det efteråt kan uppstå ett behov i klassen av att diskutera upplevelsen. För den som vill arbeta vidare har vi satt ihop ett paket med både källmaterial och pedagogisk inspiration.

Det finns olika sätt att prata om föreläsningen. Ni kan antingen prata om den konstnärliga upplevelsen utan att gå in så mycket på tematiken (se texten intill), och/eller diskutera utifrån innehållet. Då kan ni använda våra samtalsfrågor och texter på nästa sida.

I materialet finns samtalsfrågor, länkar till SR och SVT med program som behandlar ämnet samt fördjupande artiklar som kopplar diskussionen till det offentliga samtal som pågår just nu. Förslagsvis arbetar eleverna med frågorna två och två eller i smågrupper, för att sedan lyftas i helgrupp.

FOTO: LINA IKSE

PRATA SCENKONST

En konstupplevelse är alltid personlig – och ibland väldigt privat. Det bör respekteras i ett gruppsamtal. En bra grundregel är att tycka mindre och tolka desto mer. Det görs lättast om samtalet följer en viss ordning:

BESKRIV

Börja samtalet i det konkreta, i det ni faktiskt såg. Det är ett bra sätt att minnas föreläsningen tillsammans, särskilt om det har gått en tid sedan ni såg den. Hur såg rummet ut? Vad fanns i rummet? Hur många personer var med i pjäsen? Vad hade de på sig? Fundera över vad de olika personerna hade gemensamt och vad som skiljde dem åt. Var så saklig som möjligt. Kom ihåg att det ibland är de små detaljerna som är mest intressanta och lättast att tolka.

TOLKA

Först efter att ni har gjort er en tydlig gemensam bild av föreläsningen är det dags att ställa frågan "varför?". Förutsatt att alla val i föreläsningen är medvetna, först då kan de tolkas konstnärligt. Varför tror ni att rummet såg ut som det gjorde? Varför sa de och gjorde de just så där? Helt enkelt: varför hade man gjort alla de val som föreläsningen är ett resultat av. Här finns det inga rätt eller fel. Låt allt vara gissningar och egna tolkningar och låt tolkningarna skilja sig från varandra. Försök fånga upp de associationer som sticker iväg – kanske är det där de mest spännande tolkningarna ligger!

REFLEKTERA

Slutligen kan samtalet komma in på större frågor. Här finns plats för personliga upptäckter, tankar och fantasier. Argumentera eller undra – och märk att det finns lika många upplevelser av föreläsningen som det fanns personer i publiken.

Metoden i sin helhet finns på vår webb.

<http://www.regionteatervast.se/pratascenkonst/index.html>

SAMTALSFRÅGOR

Vad har du för samhällssyn, d v s hur skulle du vilja ha det i det samhälle du lever i?

Vad är källkritik? Varför behöver vi veta vem som sagt vad? Finns det sätt att ta reda på vem som ursprungligen skrivit ett inlägg som t ex delas i sociala medier?

Vad är svenskt för dig? Vilken mat, vilka kläder, vilka kulturella uttryck osv. Finns det fördelar och nackdelar med att dela in världen i länder/nationer?

Vad är fascism? Enligt dig, och enligt föreställningen. Varför är det farligt med fascism i ett demokratiskt samhälle?

Hur kan ungdomar påverka politiken? Föreslå eller ta reda på så många olika sätt som möjligt.

Vad är viktigast i politiken, för dig som ungdom i Sverige idag? Finns det något du skulle vilja kunna påverka mer? I Sverige eller i världen.

Vilka metoder tror du att en person kan använda som vill manipulera andra (övertyga eller styra någon med dolda metoder)? Tror du att du blivit manipulerad någon gång? Fanns det något i föreställningen som kändes manipulerande? Om det var så, på vilket sätt? Varför tror du i så fall regissören valt att göra så?

LYSSNA & TITTA

Lyssna på radioprogrammet "P3 Om", om vad begreppet yttrandefrihet egentligen betyder och innebär.
<http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/528657?programid=4768>

Titta på serien "Fosterland" på SVT Play, där reportern Fredrik Örnevall reser genom dagens Europa med växande nationalistiska rörelser. <http://www.svtplay.se/fosterland>

Prata om vad nationalism är, vad det betyder för dig, hur beskrivs det i föreställningen samt i filmen. Vad finns det för fördelar och nackdelar med nationalism?

LÄSA MER

Vi har valt ut fem aktuella texter om du som lärare vill fördjupa dig ytterligare i ämnet. Den första artikeln tror vi även kan användas som grund för en diskussion i klassen.

Bilaga 1. Aftonbladet "Löfven: 'SD är ett nyfascistiskt parti'"
Bilaga 2. Forskning & Framsteg "Fascister eller inte – vad anser forskarna?"
Bilaga 3. DN "Så hotas Europa av ultranationalismen"
Bilaga 4. GP "Alice Teodorescu: Vägval väntar om migrationen"
Bilaga 5. Sydsvenskan "Bekymrade borgare. Ledarskribenter bryr sig alltmer om integration – av SD."

POLITISKA IDEOLOGIER SOM NÄMNS I PJÄSEN

Källhänvisning: ne.se, wikipedia.se
Faktagranskad av Hjalmar Falk, idéhistoriker

LIBERALISM

Politisk lära med olika inriktningar som betonar att den enskilda människan ska vara helt fri. Dels handlar det om frihet från tvång, alltså att alla ska få tycka och tänka som de vill. Dels handlar det om valfrihet, det vill säga att alla ska få starta företag, arbeta med vad de vill och köpa vad de vill.

KONSERVATISM

Ett sätt att se på samhället som strävar efter bevarande av gamla traditioner och system. Till skillnad från liberaler och socialister vill konservatismen bara göra långsamma förändringar i samhället.

Socialkonservatism är en politisk åskådning som utvecklades ur konservatismen i slutet av 1800-talet. Anhängare till socialkonservatismen ansåg att samhället hade ett ansvar för att alla skulle få en god levnadsstandard. Man menade att samhället bland annat skulle ta itu med farliga arbetsmiljöer och sjukdomar.

SOCIALISM

Ett sätt att se på samhället som hävdar att en grupp eller ett kollektiv är bättre på att lösa ekonomiska och sociala problem än den enskilda individen. En sådan grupp kan vara staten men också en fackförening eller liknande. Socialismen förespråkar också olika typer av gemensamt ägande.

Kommunism är en politisk lära med många olika inriktningar. En grundläggande tanke är att allting ska ägas gemensamt i samhället och att det nya samhället skapas genom en revolution. Det också benämningen på det tillstånd i samhällsutvecklingen där klasserna och staten upplösts och produktionsresultatet fördelas åt alla efter behov.

FASCISM

Italiensk politisk rörelse, grundad i Milano 1919 och ledd av diktatorn Benito Mussolini. Fascismen präglas av förakt för demokratin, vurm för den nationella revolutionen och kult av ledaren. Enligt forskaren Roger Griffins definition är fascism en typ av politisk ideologi, vars mytiska kärna – i sina olika gestaltningar – är en folklig ultranationalism inriktad på nationens födelse.

Nazismen kan sägas vara en tysk form av fascism. Nazisterna såg också den italienska fascismen som sin förebild. Enligt nazismen är historien en kamp mellan raserna där endast den starkaste rasen överlever. Målet för nazismen var därför att skaffa livsrum eller utrymme för den tyska rasen, den så kallade ariska rasen.

BEGREPP SOM NÄMNS I PJÄSEN

IDEOLOGI

En samling tankar, idéer och föreställningar om vad som är viktigt i världen och i livet. Olika ideologier vill att samhället ska se ut på olika sätt. Därför hör ideologi nära ihop med politik. Människor med samma ideologi kan ibland bilda ett politiskt parti.

KAPITALISM

Ekonomiskt system där produktionsmedlen företrädesvis befinner sig i privat ägo och där produktionen regleras av marknadskrafterna.

NATIONALISM

Tankesystem som utgår från att det finns en speciell grupp, nationen, med vissa kännetecken, att de med nationen förknippade värdena och intressena är viktigare än andra kollektiva värden och intressen och att förverkligandet av nationens intressen förutsätter största möjliga politiska oberoende.

NATIONALSTAT

Term som ofta används synonymt med stat men som också kan avse staternas etniska och kulturella uppbyggnad.

PARLAMENTARISM

Innebär att ett land styrs av en regering som har stöd av landets parlament. I Sverige kallar vi parlamentet för riksdag. Riksdagen beslutar om det som rör landets medborgare. Regeringen ansvarar för att besluten blir verklighet.

POPULISM

Politisk rörelse som vädjar till "folket" och "sunt förnuft" samt angriper en politisk eller social elit, ofta utan grund i en specifik ideologi. Populism används ofta som ett nedsättande uttryck på vissa idéer och ståndpunkter som meningsmotståndare i första hand anser vara framlagda för att låta bra och bli populära, inte för att de skulle vara faktiskt genomförbara eller lyckade på lång sikt.

PROPAGANDA

Mer eller mindre systematiskt bedriven verksamhet som syftar till att med hjälp av språk, bilder eller andra symboler påverka människors åsikter, värderingar eller handlingar i en bestämd riktning. I modern tid förknippas propaganda framför allt med användningen av medier som TV, radio, press, Internet, film, affischer och flygblad.

RASISM

En åsikt som säger att jordens människor är olika mycket värda beroende på var de kommer ifrån och hur de ser ut. Att uttrycka rasistiska åsikter kan vara ett brott i Sverige. I 1800-talets Europa var rasismen en uttalad ideologi i hela samhället, det synsätt som de flesta européer ansåg vara självklart.

REVOLUTION

En snabb förändring, fullständig omdaning av ett lands politiska, ekonomiska och/eller sociala system. Ordet används också i andra sammanhang när en djupgående och omfattande förändring sker inom teknik eller vetenskap, exempelvis den industriella revolutionen.

Mer om politiska ideologier och begrepp finns att läsa på: www.so-rummet.se

FOTO: LINA IKSE